

ZAKŁAD INTERWENCJI POLICYJNYCH

181

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

Jacek Kuźmiński

WSPÓLDZIAŁANIE PATROLU DWUOSOBOWEGO
PODCZAS ZATRZYMANIA NIEBEZPIECZNEJ OSOBY
PORUSZAJĄCEJ SIĘ POJAZDEM

Wybrane przepisy prawne

CENTRUM SZKOLENIA POLICJI

Legionowo 2019

Wydawca wyraża zgodę na zwielokrotnianie i rozpowszechnianie publikacji przez jednostki organizacyjne Policji do użytku służbowego.

Autor zdjęć: M. Mazewski

Korekta, skład i druk:
Wydział Wydawnictw i Poligrafii
Centrum Szkolenia Policji w Legionowie

Nakład 35 egz.

Spis treści

Wstęp	5
1. Przydatne przepisy prawne	7
2. Taktyka zatrzymania niebezpiecznej osoby poruszającej się pojazdem	21
Bibliografia	29

Zatrzymywanie osób poruszających się pojazdem jest czynnością niezwykle trudną i wymagającą od funkcjonariuszy bardzo dobrych umiejętności i dużego doświadczenia. Problem ten był już zauważony w przeszłości, co poskutkowało wydaniem przez Komendanta Głównego Policji w dniu 20 kwietnia 2005 r. wytycznych nr 1 KGP w sprawie ochrony bezpieczeństwa osobistego policjantów oraz osób postronnych podczas zatrzymywania osób poruszających się pojazdami (Dz. Urz. KGP Nr 10, poz. 68).

Warto podkreślić, że trudność taktyki i metod działania jest związana z koniecznością zatrzymania podejrzanego w pojeździe, gdy uczestniczy on w ruchu i nie ma możliwości zatrzymania go poza pojazdem. Niebezpieczeństwo z tym związane jest wyższe również z uwagi na to, że podejrzany lub osoby znajdujące się w pojeździe według posiadanych informacji mogą posiadać broń palną lub inne niebezpieczne przedmioty oraz że podejrzany popełnił lub mógł popełnić przestępstwo o znacznym stopniu szkodliwości społecznej, zwłaszcza przeciwko życiu lub zdrowiu albo wolności człowieka. Ograniczona możliwość obserwacji podejrzanego i innych osób przebywających w pojeździe, a w szczególności ich rąk, powoduje, że interweniujący funkcjonariusze muszą zachowywać szczególną ostrożność i jak najszybciej wymusić na osobach trzymanie rąk w widocznym miejscu.

W pierwszej części niniejszej publikacji przedstawiono wybrane regulacje prawne dotyczące kontroli ruchu drogowego, postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów, ochrony bezpieczeństwa osobistego policjantów oraz osób postronnych podczas zatrzymywania osób poruszających się pojazdami, dotyczące organizowania i prowadzenia przez Policję działań pościgowych, a także niektóre przepisy w sprawie pełnienia służby na drogach.

Sugestie zawarte w drugiej części, poświęconej taktyce zatrzymania niebezpiecznej osoby poruszającej się pojazdem, są zbiorem wiadomości i doświadczeń zaczerpniętych od instruktorów taktyki i technik interwencji oraz słuchaczy kursów specjalistycznych realizowanych w Centrum Szkolenia Policji.

1. Przydatne przepisy prawne

- **Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lipca 2008 r. w sprawie kontroli ruchu drogowego (Dz. U. Nr 132, poz. 841)**

(...)

§ 2. 1. Policjant umundurowany w warunkach dostatecznej widoczności podaje sygnały tarczą do zatrzymywania pojazdów lub ręką, a w warunkach niedostatecznej widoczności – latarką ze światłem czerwonym albo tarczą do zatrzymywania pojazdów ze światłem odblaskowym lub światłem czerwonym.

2. Policjant nieumundurowany jest uprawniony do zatrzymania kierującego pojazdem wyłącznie na obszarze zabudowanym.
3. Policjant nieumundurowany w warunkach dostatecznej widoczności podaje sygnały tarczą do zatrzymywania pojazdów, a w warunkach niedostatecznej widoczności – latarką ze światłem czerwonym albo tarczą do zatrzymywania pojazdów ze światłem odblaskowym lub światłem czerwonym.
4. Policjant jadący pojazdem samochodowym może podawać kierującemu pojazdem polecenia do określonego zachowania się za pomocą urządzeń nagłaśniających, sygnalizacyjnych lub świetlnych.
5. Policjant patrolu powietrznego polecenie do zatrzymania pojazdu podaje za pomocą urządzeń nagłaśniających lub świetlnych.
6. Polecenie do zatrzymania pojazdu podaje się z dostatecznej odległości, w sposób zapewniający jego dostrzeżenie przez kierującego pojazdem oraz bezpieczne zatrzymanie w miejscu wskazanym przez policjanta.
7. Miejsce zatrzymania pojazdu może być wyznaczone przez ustawienie znaku „stój – kontrola drogowa”.
8. Dla zwrócenia uwagi na podawane sygnały lub polecenia policjant może używać sygnałów dźwiękowych.

§ 3. 1. Pojazd powinien być zatrzymany w miejscu, w którym nie zagraża to bezpieczeństwu ruchu.

2. W celu dojazdu do miejsca, o którym mowa w ust. 1, policjant może wydać kontrolowanemu uczestnikowi ruchu polecenie jazdy za pojazdem policyjnym.
3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w razie konieczności zatrzymania pojazdu:
  - 1) w wyniku prowadzonych działań pościgowych;
  - 2) co do którego zachodzi uzasadnione podejrzenie, iż może on zagrazać bezpieczeństwu ruchu drogowego ze względu na swój stan techniczny lub zachowanie się kierującego.
4. Pojazd policyjny powinien być, w miarę możliwości, ustawiony za zatrzymanym pojazdem, jeżeli zatrzymanie nastąpiło na drodze.
5. W przypadku zatrzymania pojazdu na jezdni lub poboczu, w miejscu gdzie jest to zabronione, kierujący pojazdem policyjnym przed przystąpieniem do kontroli włącza niebieskie światło błyskowe.

§ 4. 1. Policjant, po zatrzymaniu pojazdu, podaje kierującemu stopień, imię i nazwisko oraz przyczynę zatrzymania, a ponadto:

- 1) policjant umundurowany okazuje legitymację służbową na żądanie kontrolowanego uczestnika ruchu;
  - 2) policjant nieumundurowany okazuje legitymację służbową bez wezwania.
  2. Legitymację służbową okazuje się w sposób umożliwiający kontrolowanemu uczestnikowi ruchu odczytanie i zanotowanie danych pozwalających na identyfikację policjanta, w szczególności dotyczących jego stopnia, imienia i nazwiska oraz nazwy organu, który wydał ten dokument.
  3. Przystępując do czynności kontrolnych, policjant może wydać polecenie unieruchomienia silnika pojazdu.
  4. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w razie zatrzymania pojazdu:
    - 1) w wyniku prowadzonych działań pościgowych;
    - 2) co do którego istnieje uzasadnione podejrzenie, że pochodzi z przestępstwa;
    - 3) jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że znajdują się w nim osoby, które popełniły przestępstwo.
  5. W przypadkach uzasadnionych względami bezpieczeństwa lub uwarunkowanych charakterem kontroli policjant może wydać kierującemu pojazdem lub pasażerowi pojazdu polecenie opuszczenia pojazdu.
  6. Do pojazdu policyjnego uczestnik ruchu może być wpuszczony tylko w razie konieczności:
    - 1) udzielenia pomocy choremu lub rannemu;
    - 2) doprowadzenia do jednostki Policji, izby wytrzeźwień lub placówki służby zdrowia;
    - 3) poddania badaniu w celu ustalenia zawartości w organizmie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu, jeżeli wykonanie tej czynności w innych warunkach byłoby niemożliwe lub mogłoby zakłócić porządek;
    - 4) okazania przebiegu zarejestrowanego wykroczenia;
    - 5) przeprowadzenia czynności procesowych.
- (...)

§ 16. 1. Uczestnik ruchu jest obowiązany stosować się do poleceń i sygnałów oraz wskazówek wydawanych przez kontrolującego.

2. W przypadku podania przez kontrolującego sygnału do zatrzymania pojazdu kierujący tym pojazdem jest obowiązany:
  - 1) zatrzymać pojazd;
  - 2) trzymać ręce na kierownicy i nie wysiadać z pojazdu, chyba że zażąda tego kontrolujący;
  - 3) na polecenie kontrolującego:
    - a) wyłączyć silnik pojazdu,
    - b) włączyć światła awaryjne.
3. Kierujący pojazdem lub pasażer pojazdu mogą wysiadać z kontrolowanego pojazdu wyłącznie za zezwoleniem kontrolującego.

• **Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 września 2015 r. w sprawie postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów (Dz. U. poz. 1565)**

§ 1. Rozporządzenie określa sposób postępowania oraz wzory dokumentów stosowanych przy wykonywaniu przez policjantów następujących uprawnień:

- 1) legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości;

- 2) zatrzymywania osób:
  - a) pozbawionych wolności, które na podstawie zezwolenia właściwego organu opuściły areszt śledczy albo zakład karny i w wyznaczonym terminie nie powróciły do niego,
  - b) stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia;
- 3) pobierania od osób o nieustalonej tożsamości oraz osób usiłujących ukryć swoją tożsamość odcisków linii papilarnych lub wymazu ze śluzówki policzków w celu identyfikacji tych osób, jeżeli ustalenie tożsamości w inny sposób nie jest możliwe;

(...)

- 6) dokonywania kontroli osobistej, a także przeglądania zawartości bagaży i sprawdzania ładunku w portach i na dworcach oraz w środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego, w razie istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary;

§ 2. 1. Policjant, który przystępuje do czynności służbowych związanych z wykonywaniem uprawnień określonych w § 1 pkt 1–4, 6, 8 i 9, podaje swój stopień, imię i nazwisko w sposób umożliwiający odnotowanie tych danych, a także podstawę prawną i przyczynę podjęcia czynności służbowej.

2. Policjant nieumundurowany przy wykonywaniu uprawnień, o których mowa w ust. 1, innych niż określone w art. 61 ustawy, okazuje ponadto legitymację służbową, a na żądanie osoby, wobec której podjęto wykonywanie tych uprawnień, okazuje ją w sposób umożliwiający odnotowanie danych w niej zawartych.
3. Policjant po zakończeniu wykonywania czynności służbowych, o których mowa w § 1 pkt 1–4 i 6, informuje ustnie osobę, wobec której podjęto te czynności, o prawie złożenia do właściwego miejscowo prokuratora zażalenia na sposób przeprowadzenia tych czynności.

§ 3. Jeżeli przedmioty ujawnione w wyniku czynności służbowych, o których mowa w § 1, stwarzają niebezpieczeństwo dla życia, zdrowia ludzkiego lub mienia, policjant, w granicach dostępnych środków, niezwłocznie podejmuje czynności ochronne, a w szczególności zabezpiecza miejsce zagrożone przed dostępem osób postronnych oraz powiadamia dyżurnego właściwej miejscowo jednostki organizacyjnej Policji o konieczności zarządzenia działań usuwających to niebezpieczeństwo.

(...)

§ 8. 1. Policjant przy zatrzymywaniu osoby:

- 1) wykonuje czynności określone w § 2 ust. 1;
  - 2) sprawdza, czy osoba zatrzymywana posiada przy sobie broń lub inne niebezpieczne przedmioty mogące służyć do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia albo przedmioty mogące stanowić dowody w postępowaniu lub podlegające przepadkowi;
  - 3) odbiera broń i przedmioty, o których mowa w pkt 2;
  - 4) legitymuje osobę zatrzymywaną;
  - 5) informuje osobę zatrzymywaną o zatrzymaniu oraz uprzedza o obowiązku podporządkowania się wydawanym poleceniom, a także o możliwości użycia środków przymusu bezpośredniego w przypadku niepodporządkowania się wydanym poleceniom;
  - 6) doprowadza osobę zatrzymaną do jednostki organizacyjnej Policji.
2. W przypadku zatrzymywania osoby, co do której z posiadanych informacji lub okoliczności faktycznych wynika, że może posiadać broń lub inne niebezpieczne przedmioty mogące służyć do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia albo przedmioty mogące stanowić dowody w postępowaniu lub podlegające przepadkowi, policjant, przystępując do zatrzymania, poprzedza je okrzykiem „Policja!”, a następnie:

- 1) sprawdza, czy osoba zatrzymywana posiada przy sobie broń lub inne niebezpieczne przedmioty mogące służyć do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia albo przedmioty mogące stanowić dowody w postępowaniu lub podlegające przepadkowi;
- 2) odbiera broń i przedmioty, o których mowa w pkt 1;
- 3) wykonuje czynności określone w § 2 ust. 1;
- 4) informuje osobę zatrzymaną o zatrzymaniu oraz uprzedza o obowiązku podporządkowania się wydawanym poleceniom, a także o możliwości użycia środków przymusu bezpośredniego w przypadku niepodporządkowania się wydanym poleceniom;
- 5) doprowadza osobę zatrzymaną do jednostki organizacyjnej Policji.

• **Pouczenie o uprawnieniach osoby zatrzymanej**

na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2019 r. poz. 161). Osobie zatrzymanej na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 3 ustawy przysługują:

- 1) prawo do informacji o przyczynie zatrzymania i do bycia wysłuchanym (art. 244 § 2 kk)¹;
- 2) prawo do złożenia lub odmowy złożenia oświadczenia w swojej sprawie (art. 244 § 3 kk);
- 3) prawo do niezwłocznego kontaktu z adwokatem lub radcą prawnym i bezpośrednio z nim rozmowy; w wyjątkowych przypadkach, uzasadnionych szczególnymi okolicznościami, policjant może zastrzec, że będzie przy niej obecny (art. 245 § 1 kk);
- 4) prawo do korzystania z bezpłatnej pomocy tłumacza (art. 72 § 1 kk) – jeżeli osoba zatrzymana nie zna wystarczająco języka polskiego;
- 5) prawo do otrzymania odpisu protokołu zatrzymania (art. 244 § 3 kk);
- 6) prawo do zawiadomienia o zatrzymaniu osoby najbliższej, jak również pracodawcy, szkoły, uczelni, dowódcy oraz osoby zarządzającej przedsiębiorstwem zatrzymanego albo przedsiębiorstwem, za które jest on odpowiedzialny (art. 245 § 3, art. 261 § 1 i 3 kk);
- 7) prawo do kontaktu z urzędem konsularnym lub z przedstawicielstwem dyplomatycznym państwa, którego jest obywatelem – jeżeli osoba zatrzymana nie jest obywatelem polskim; jeżeli nie posiada żadnego obywatelstwa – prawo do kontaktu z przedstawicielem państwa, w którym zatrzymany mieszka na stałe (art. 612 § 2 kk); jeżeli przewiduje to umowa konsularna między Rzeczpospolitą Polską a państwem, którego zatrzymany jest obywatelem, właściwy urząd konsularny lub przedstawicielstwo dyplomatyczne zostaną poinformowane o zatrzymaniu również bez jego prośby²;
- 8) prawo do wniesienia do sądu zażalenia na zatrzymanie w terminie 7 dni od dnia zatrzymania. W zażaleniu można się domagać zbadania zasadności, legalności oraz prawidłowości zatrzymania (art. 246 § 1 kk);
- 9) prawo do złożenia do miejscowo właściwego prokuratora zażalenia na sposób przeprowadzenia zatrzymania, w terminie 7 dni od zatrzymania (art. 15 ust. 7 ustawy o Policji);
- 10) prawo do natychmiastowego zwolnienia, jeżeli przyczyny zatrzymania przestały istnieć, albo po upływie 48 godzin od chwili zatrzymania, o ile zatrzymany nie zostanie w tym czasie przekazany do sądu z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania; w wypadku przekazania do sądu zatrzymany zostanie zwolniony, jeżeli w ciągu 24 godzin od przekazania nie zostanie mu doręczony postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania (art. 248 § 1 i § 2 kk);
- 11) dostęp do niezbędnej pomocy medycznej.

¹ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1600, z późn. zm.).

² Dotyczy obywateli Afganistanu, Algierii, Australii, Austrii, Belgii, Białorusi, Bośni i Hercegowiny, Bułgarii, Chińskiej Republiki Ludowej, Chorwacji, Cypru, Czech, Czarnogóry, Estonii, Finlandii, Francji, Grecji, Kanady, Kazachstanu, Kirgistanu, Korei Północnej, Kuby, Laosu, Litwy, Łotwy, Macedonii, Meksyku, Mołdawii, Mongolii, Nowej Zelandii, Rosji, Rumunii, Serbii, Słowacji, Słowenii, Stanów Zjednoczonych, Syrii, Tunezji, Turcji, Ukrainy, Uzbekistanu, Węgier, Wielkiej Brytanii i Wietnamu.

• **Wytyczne nr 1 Komendanta Głównego Policji
z dnia 20 kwietnia 2005 r. w sprawie ochrony bezpieczeństwa
osobistego policjantów oraz osób postronnych podczas
zatrzymywania osób poruszających się pojazdami
(Dz. Urz. KGP Nr 10, poz. 68)**

§ 1. Taktykę i metody działania określone w niniejszych wytycznych należy stosować głównie w sytuacjach charakteryzujących się ponadprzeciętnym ryzykiem i stopniem trudności realizacyjnej, co ma miejsce przede wszystkim w następujących okolicznościach:

- 1) pojazd, w którym znajduje się podejrzany, uczestniczy w ruchu oraz nie ma możliwości zatrzymania podejrzanego poza pojazdem, którym się przemieszcza;
- 2) osoba lub osoby znajdujące się w pojeździe wraz z podejrzanym posiadają, czy też według posiadanych informacji mogą posiadać, legalnie albo nielegalnie, broń palną lub inne niebezpieczne przedmioty;
- 3) wiadomo, że podejrzany, lub inne osoby znajdujące się w pojeździe wraz z podejrzanym, popełnił lub mógł popełnić przestępstwo o znacznym stopniu szkodliwości społecznej, zwłaszcza przeciwko życiu lub zdrowiu albo wolności człowieka;
- 4) zatrzymania podejrzanego dokonują policjanci nieumundurowani.

§ 2. Taktyka i metody działania określone w niniejszych wytycznych powinny być stosowane także w okolicznościach innych niż wyżej wskazane jako stwarzające ponadprzeciętne ryzyko i stopień trudności realizacyjnej, a także podczas zatrzymywania podejrzanego przez policjantów umundurowanych – jeżeli policjanci mający dokonać zatrzymania podejrzanego nie mają subiektywnego poczucia pełnego bezpieczeństwa osobistego własnego lub osób postronnych.

§ 3. Taktykę i metody działania określone w niniejszych wytycznych należy ze względów bezpieczeństwa osobistego policjantów uwzględniać odpowiednio również w toku wykonywania czynności służbowych innych niż zatrzymywanie podejrzanego, a przede wszystkim podczas:

- 1) zatrzymywania poruszających się pojazdami osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia;
- 2) zatrzymywania poruszających się pojazdami osób pozbawionych wolności, które na podstawie zezwolenia właściwego organu opuściły areszt śledczy lub zakład karny i w oznaczonym terminie nie powróciły do niego;
- 3) zatrzymywania poruszających się pojazdami osób, wobec których sąd lub prokurator zarządził przymusowe doprowadzenie;
- 4) dokonywania kontroli osobistej osób poruszających się pojazdami lub przeglądania bagaży i sprawdzania ładunków w środkach transportu lądowego, w razie istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary;
- 5) dokonywania kontroli rodzaju używanego paliwa przez pobranie próbek paliwa ze zbiornika pojazdu mechanicznego.

§ 4. Niniejsze wytyczne nie zmieniają i nie zastępują uregulowań zawartych w innych przepisach, zarówno aktów prawnych powszechnie obowiązujących, jak i aktów prawnych wewnętrznych, obowiązujących wyłącznie policjantów.

§ 5. Zatrzymanie podejrzanego poruszającego się pojazdem należy poprzedzić rozpoznaniem sytuacyjnym, a przebieg działań realizujących zatrzymanie powinien być planowany. Zakres rozpoznania sytuacyjnego i sposób planowania powinny być dostosowane do okoliczności,

w jakich są podejmowane działania mające na celu zatrzymanie podejrzanego, a w szczególności do tego, czy zatrzymanie ma nastąpić w trybie niecierpiącym zwłoki.

§ 6. Rozpoznanie sytuacyjne, o którym mowa w § 5, polega na opracowaniu charakterystyk:

- 1) podejrzanych;
- 2) pojazdów, którymi poruszają się podejrzani;
- 3) miejsc planowanego zatrzymania.

§ 7. Opracowanie charakterystyki podejrzanych polega na ustaleniu ich danych osobowych (personalii) i wyglądu (rysopisów umożliwiających wzrokową wstępną identyfikację), wieku, przeszłości kryminalnej i ewentualnych uzależnień oraz dewiacji, posiadanego uzbrojenia i umiejętności specjalnych (znajomości sztuk walki, doświadczenia wojskowego itp.), problemów osobistych i rodzinnych (tzw. „słabych stron”), zwyczajów, osób postronnych mogących przebywać w towarzystwie podejrzanych (ze szczególnym uwzględnieniem małoletnich), ewentualnego nosicielstwa chorób zakaźnych (np. HIV, HBV, HCV).

§ 8. Opracowanie charakterystyki pojazdów, którymi poruszają się podejrzani, polega na ustaleniu ich numerów rejestracyjnych, danych ich właścicieli, marek i typów oraz osiągow eksploatacyjnych (przyśpieszenie, prędkość maksymalna), modeli i kolorów nadwozi oraz rodzajów przewożonych ładunków.

§ 9. Opracowanie charakterystyki miejsc planowanego zatrzymania polega na ustaleniu ich topografii, organizacji i natężenia ruchu drogowego, rodzaju i lokalizacji obiektów budowlanych znajdujących się w tych miejscach, a także możliwości skrytego zbliżenia się do pojazdu z podejrzanym oraz wprowadzenia w błąd poprzez odwrócenie uwagi lub maskowanie rzeczywistego celu kontroli drogowej.

§ 10. Informacje zebrane w ramach rozpoznania sytuacyjnego mogą być utrwalone przy wykorzystaniu formularza informacyjnego stanowiącego załącznik do wytycznych. Formularz sporządza się na polecenie kierownika jednostki lub komórki organizacyjnej Policji realizującej zatrzymanie podejrzanego lub policjanta wyznaczonego do kierowania przebiegiem zatrzymania.

§ 11. Planowanie, o którym mowa w § 5, polega na:

- 1) określeniu podstawowego celu działań (kto i na jakich podstawach ma być zatrzymany);
- 2) analizie i ocenie wyników rozpoznania sytuacyjnego;
- 3) określeniu dodatkowych celów działań (np. odnalezienie i zabezpieczenie dowodów popełnionego przestępstwa);
- 4) określeniu możliwych komplikacji przebiegu działań (np. podjęcie przez podejrzanego próby ucieczki, zranienie podejrzanego w trakcie zatrzymywania);
- 5) określeniu indywidualnego przydziału zadań dla policjantów uczestniczących w działaniach oraz funkcjonalnego podziału zadań (wyznaczenie kierującego działaniami, określenie liczby i składu wyodrębnionych zespołów wykonawczych, wydzielenie policjantów wyznaczonych do podjęcia ewentualnego pościgu i niebiorących bezpośredniego udziału w zatrzymaniu podejrzanego);
- 6) uzgodnieniu zakresu i sposobu współdziałania z innymi podmiotami (np. miejscowo właściwą jednostką organizacyjną Policji, Straży Granicznej, prokuratury, służbami ratowniczymi) oraz zorganizowaniu specjalnego zabezpieczenia medycznego działań lub zapewnieniu pomocy najbliższej placówki służby zdrowia;
- 7) przeprowadzeniu kalkulacji sił i środków niezbędnych do skutecznej realizacji zatrzymania podejrzanych (liczba policjantów, liczba i rodzaj służbowych środków transportu, wyposażenie policjantów w środki ochrony osobistej – np. kamizelki i hełmy kuloodporne oraz

opaski identyfikujące, wyposażenie specjalne – np. środki pozoracji i sprzęt optyczny, broń i amunicja – w tym amunicja specjalna, środki łączności – z ustalonymi na czas działań częstotliwościami i kryptonimami oraz innymi danymi komunikacyjnymi, sposób identyfikacji policjantów i służbowych środków transportu – np. sygnały świetlne i dźwiękowe, umieszczone na drzwiach pojazdów rezerwowe kamizelki kuloodporne z napisem „Policja”, tablice magnetyczne z napisem „Policja” umieszczone na pojazdach nieoznakowanych);

8) wstępnym określeniu taktyki i szczegółowych metod działania podczas realizacji zatrzymania podejrzanych, z uwzględnieniem wskazówek zawartych w rozdziale 3 niniejszych wytycznych.

§ 12. Bezpośrednio przed realizacją zatrzymania podejrzanego należy zapoznać policjantów wyznaczonych do udziału w realizacji z indywidualnym przydziałem oraz funkcjonalnym podziałem zadań, o których mowa w § 11 pkt 5 niniejszych wytycznych, oraz powiadomić o rozpoczęciu realizacji dyżurnego właściwej miejscowo jednostki organizacyjnej Policji.

§ 13. W przypadku braku odpowiednich sił i środków należy rozważyć możliwość odstąpienia od niezwłocznego zatrzymania podejrzanego i poprzestania – do czasu otrzymania odpowiedniego wsparcia – na skrytej obserwacji pojazdów, jakimi przemieszczają się podejrzani. Potrzeba przyjęcia takiej taktyki działania może dotyczyć głównie sytuacji, w których liczebność grupy realizacyjnej jest stosunkowo niewielka albo zatrzymanie podejrzanego nie było planowane, a konieczność jego przeprowadzenia wynikała nieoczekiwanie w trakcie wykonywanych rutynowo zadań służbowych.

§ 14. Podczas realizacji zatrzymania podejrzanego należy dążyć do stworzenia sytuacji umożliwiającej zatrzymanie podejrzanego poza pojazdem oraz w miarę możliwości dokumentować przebieg realizacji z wykorzystaniem urządzeń utrwalających obraz i dźwięk.

§ 15. Jeżeli nie ma możliwości stworzenia sytuacji, o której mowa w § 14, czynności bezpośrednio związane z zatrzymaniem podejrzanego powinny być w miarę możliwości podjęte dopiero po uprzednim zatrzymaniu i unieruchomieniu pojazdu, którym porusza się podejrzany. Należy unikać zatrzymywania podejrzanych w środkach komunikacji masowej, co powinno być ograniczone do przypadków niecierpiących zwłoki, np. jeśli zwłoka stworzyłaby lub utrzymała stan bezpośredniego zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego.

§ 16. Zatrzymanie pojazdu, którym porusza się podejrzany, powinno nastąpić:

- 1) przy wykorzystaniu naturalnych warunków ruchu drogowego, np. z wykorzystaniem sygnalizacji świetlnej wstrzymującej ruch drogowy, zamkniętych zapór przed przejazdami kolejowymi, ograniczeń spowodowanych robotami drogowymi, zatorów drogowych („korków”);
- 2) przy wykorzystaniu podstępu, np. pozorowanej kontroli drogowej lub blokady kamuflowanej.

§ 17. Bezpośrednio po zatrzymaniu pojazdu z podejrzanym wskazane jest uniemożliwienie kontynuowania jazdy poprzez zablokowanie tego pojazdu służbowym środkiem transportu, co należy zrobić w następujący sposób:

- 1) usytuować służbowy środek transportu tak, aby stanowił jednocześnie osłonę dla policjantów;
- 2) włączyć w służbowym środku transportu sygnały świetlne pojazdu uprzywilejowanego, a sygnały dźwiękowe jedynie wtedy, gdy nie utrudni to komunikacji wzajemnej policjantów oraz porozumiewania się z osobami znajdującymi się w zatrzymanym pojeździe;
- 3) dalsze czynności związane z zatrzymaniem podejrzanych prowadzić przy włączonych i skierowanych na pojazd zatrzymywany światłach drogowych służbowego środka transportu, celem wykorzystania wobec podejrzanych efektu olśnienia, jeżeli nie stworzy to niebezpieczeństwa dla innych uczestników ruchu drogowego.

§ 18. W celu zachowania bezpieczeństwa osobistego, czynności bezpośrednio (fizycznie) związane z zatrzymaniem podejrzanego policjanci wykonują w następującej kolejności:

- 1) wstępna własna identyfikacja poprzez okrzyk „Policja”, a w przypadku policjantów nieumundurowanych przed wstępną własną identyfikacją niezbędne jest:
  - a) założenie kamizelek ostrzegawczych lub
  - b) innych przedmiotów wyposażenia mundurowego zawierających odblaskowe elementy ostrzegawcze i napis „Policja” w przypadku ich wprowadzenia oraz
  - c) umieszczenie na widocznym miejscu ubioru znaku identyfikacji indywidualnej, a także
  - d) umieszczenie na widocznym miejscu służbowego środka transportu tablicy z napisem „Policja” (w przypadku pojazdu nieoznakowanego);
- 2) wydanie głosem lub przy użyciu urządzeń nagłaśniających poleceń:
  - a) kierowcy pojazdu zatrzymywanego – wyłączenia silnika i wyjęcia kluczyków ze stacyjki oraz trzymania rąk na kierownicy lub uniesionych w górę albo opartych na przedniej względnie bocznej szybie;
  - b) pasażerom pojazdu zatrzymywanego – położenia rąk na desce rozdzielczej albo oparcia na przedniej lub bocznej szybie;
  - c) kierowcy i pasażerom pojazdu zatrzymywanego – opuszczenia pojazdu, stanięcia w rozkroku i oparcia rąk na dachu (boku) pojazdu lub położenia się w obrębie pasa drogowego twarzą do ziemi;
- 3) sprawdzenie, czy kierowca oraz pasażerowie pojazdu zatrzymywanego posiadają przy sobie broń lub inne niebezpieczne przedmioty mogące służyć do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia albo przedmioty mogące stanowić dowody w postępowaniu lub podlegające przepadkowi;
- 4) odebranie broni i przedmiotów, o których mowa w pkt 3;
- 5) wylegitymowanie (sprawdzenie tożsamości) osoby zatrzymywanej i przemieszczenie w miejsce niestwarzające zagrożenia w ruchu drogowym;
- 6) ostateczna własna identyfikacja poprzez podanie stopnia policyjnego, imienia i nazwiska oraz okazanie legitymacji służbowej, w przypadku policjanta nieumundurowanego bez wezwania, w przypadku policjanta umundurowanego zaś wyłącznie na żądanie osoby zatrzymywanej;
- 7) poinformowanie osoby zatrzymywanej o zatrzymaniu oraz uprzedzenie o obowiązku podporządkowania się wydawanym poleceniom, a także o możliwości użycia środków przymusu bezpośredniego w przypadku niepodporządkowania się wydanym poleceniom,
- 8) sprawdzenie wnętrza pojazdu, zwłaszcza zawartości bagażnika, w celu ewentualnego odnalezienia broni lub przedmiotów, o których mowa w pkt 3 albo też podejrzanych osób, które ze względu na konstrukcję dzielonych i składanych tylnych siedzeń mogły szybko i niepostrzeżenie przedostać się z przedziału osobowego do bagażnika.

§ 19. Policjanci wykonujący czynności bezpośrednio (fizycznie) związane z zatrzymaniem podejrzanego powinni być asekurowani przez innych policjantów, reagujących stosownie do zmieniających się realiów sytuacyjnych i podejmujących natychmiastowe działania neutralizujące wszelkie zagrożenia dla bezpiecznej realizacji zatrzymania.

§ 20. W przypadku, gdy osoby znajdujące się w zatrzymanym pojeździe nie stosują się do poleceń wydawanych przez policjantów (np. blokują od wewnątrz drzwi pojazdu, odmawiają opuszczenia pojazdu) albo gdy zachowanie tych osób wskazuje na możliwość podjęcia zamachu na życie lub zdrowie policjanta (np. wkładanie ręki do schowka, sięganie pod fotel, schylenie się) – należy rozbić szybę pojazdu w celu natychmiastowego obezwładnienia osób znajdujących się wewnątrz pojazdu.

§ 21. W przypadku konieczności podjęcia pościgu wobec bezskutecznej próby zatrzymania i unieruchomienia pojazdu przewożącego podejrzanych postępuje się w sposób określony odrębnymi przepisami dotyczącymi organizacji i prowadzenia działań pościgowych przez Policję. Użycie broni palnej wobec osób znajdujących się w zatrzymanym pojeździe, zarówno podczas jazdy, jak i po zatrzymaniu pojazdu, jest dozwolone wyłącznie w przypadkach określonych w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji.

§ 22. Przy wykonywaniu czynności związanych z zatrzymywaniem podejrzanych poruszających się pojazdami należy w szczególności:

- 1) przestrzegać podziału policjantów wyznaczonych do realizacji na dokonujących czynności bezpośredniego (fizycznego) zatrzymania podejrzanych i na asekurujących te czynności;
- 2) nieprzerwanie obserwować wewnątrz pojazdu zatrzymywanego i osoby znajdujące się w tym pojeździe i dążyć do jak najszybszego obezwładnienia osób podlegających zatrzymaniu oraz zachowujących się w sposób niebezpieczny, poprzez zastosowanie środków przymusu bezpośredniego odpowiednich do okoliczności faktycznych;
- 3) wydawać polecenia nakazujące określone zachowanie się w sposób jednoznaczny i stanowczy;
- 4) podchodzić do pojazdu zatrzymywanego ostrożnie, zawsze z tyłu lub z boku, co utrudnia obserwację osobom znajdującym się w pojeździe oraz chroni policjanta przed uderzeniem nagle otwartymi drzwiami lub potrąceniem w razie gwałtownego ruszenia pojazdu z miejsca zatrzymania;
- 5) unikać przemieszczania się pomiędzy pojazdem zatrzymanym a służbowym środkiem transportu albo inną przeszkodą;
- 6) uzyskiwać efekt zaskoczenia poprzez odwracanie uwagi osób znajdujących się w pojeździe, np. poprzez uderzanie dłonią w dach pojazdu;
- 7) uwzględniać warunki psychofizyczne osób zatrzymywanych (płeć, wiek, budowa ciała, stan emocjonalny, pozostawanie pod wpływem alkoholu lub narkotyków).

§ 23. W razie konieczności należy udzielić pierwszej pomocy medycznej osobom znajdującym się w zatrzymanym pojeździe oraz osobom postronnym, a także powiadomić właściwe służby ratownicze (np. pogotowie ratunkowe, straż pożarną).

§ 24. W przypadku konieczności przeprowadzenia oględzin miejsca zatrzymania podejrzanego (np. w razie użycia broni palnej skutkującego zranieniem lub śmiercią człowieka albo uszkodzeniem lub zniszczeniem mienia) należy to miejsce zabezpieczyć, poprzez:

- 1) ustalenie świadków przebiegu zatrzymania oraz niedopuszczenie do gromadzenia się osób postronnych;
- 2) nieprzemieszczanie pojazdu zatrzymywanego oraz służbowych środków transportu użytych bezpośrednio do zatrzymania podejrzanego;
- 3) zapewnienie bezpieczeństwa w ruchu drogowym (np. całkowite lub częściowe wstrzymanie ruchu drogowego);
- 4) wykorzystanie do nadzoru nad zabezpieczanym miejscem policjantów, którzy znaleźli się w pobliżu, chociaż nie byli wyznaczeni do realizacji zatrzymania podejrzanego.

§ 25. Dyżurnego właściwej miejscowo jednostki organizacyjnej Policji należy powiadomić o zatrzymaniu i obezwładnieniu podejrzanego.

FORMULARZ INFORMACYJNY

z rozpoznania sytuacyjnego przed zatrzymaniem osoby poruszającej się pojazdem planowanego na dzień ..... przez .....
(nazwa jednostki lub komórki organizacyjnej realizującej zatrzymanie)

1. Charakterystyka podejrzanego¹ (osoby przewidzianej do zatrzymania):

1) Dane osobowe (imię i nazwisko, imiona rodziców, data i miejsce urodzenia, miejsce zameldowania i faktycznego pobytu, rodzaj i cechy dokumentu tożsamości) .....

2) Wygląd (rysopis)

(załączyć zdjęcie w przypadku możliwości uzyskania bez wiedzy osoby zatrzymywanej)

3) Przeszłość kryminalna, uzależnienia, dewiacje, nosicielstwo chorób zakaźnych

4) Posiadane uzbrojenie i umiejętności specjalne (znajomość sztuk walki, doświadczenie wojskowe itp.)

5) Psy lub inne niebezpieczne zwierzęta posiadane przez osobę zatrzymaną

6) Zwyczaje, problemy osobiste i rodzinne („słabe strony”)

7) Osoby postronne mogące przebywać w towarzystwie osoby przewidzianej do zatrzymania

---

¹ W przypadku kilku osób przewidzianych do zatrzymania do formularza dołącza się ich charakterystyki sporządzone na oddzielnych kartach.

² W przypadku kilku pojazdów, jakimi porusza się osoba (osoby) przewidziana do zatrzymania, do formularza dołącza się charakterystyki kolejnych pojazdów sporządzone na oddzielnych kartach.

2. Charakterystyka pojazdu², którym porusza się podejrzany (osoba przewidziana do zatrzymania):

1) Marka, typ (konstrukcja – samochód osobowy, furgon itp.), model i kolor nadwozia oraz numer rejestracyjny .....

2) Dane osobowe właściciela pojazdu:

.....

3) Osiągi eksploatacyjne (przyśpieszenie i prędkość maksymalna), właściwości specjalne (np. wzmocnienia samochodu terenowego, klatka bezpieczeństwa, tuning, wyposażenie kuloodporne, centralny zamek)

.....

.....

.....

4) Rodzaj przewożonego bagażu (ładunku)

.....

.....

.....

3. Charakterystyka miejsca (miejsc) planowanego zatrzymania podejrzanego:

1) Topografia (ukształtowanie terenu, możliwość i proponowany kierunek skrytego zbliżenia się do pojazdu z podejrzanym, potencjalne drogi ucieczki podejrzanego)

.....

.....

.....

2) Dojście i dojazd (w miarę możliwości załączyć szkic), organizacja i spodziewane natężenie ruchu drogowego

.....

.....

.....

3) Rodzaj i lokalizacja obiektów budowlanych znajdujących się w miejscu planowanego zatrzymania i w pobliżu (zwłaszcza szkół, obiektów użyteczności publicznej, placówek handlowych itp.)

.....

.....

.....

4) Możliwość zorganizowania pozorowanej kontroli drogowej

.....

.....

.....

4. Inne informacje istotne dla zorganizowania bezpiecznego przebiegu działań związanych z zatrzymaniem podejrzanego:

.....

.....

.....

.....
(miejscowość, data sporządzenia)

.....
(podpis sporządzającego)

• **Zarządzenie nr 45 Komendanta Głównego Policji
z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie organizowania i prowadzenia
przez Policję działań pościgowych
(Dz. Urz. KGP poz. 75)**

(...)

§ 2. Użyte w zarządzeniu określenia oznaczają:

- 1) osoba ścigana – osobę:
  - a) co do której zachodzą przesłanki do jej zatrzymania w trybie art. 15 ust. 1 pkt 2, 2a i 3, art. 15 ust. 3 oraz art. 15a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, zwanej dalej „ustawą o Policji”, a inne środki okazały się bezcelowe lub nieskuteczne,
  - b) skazaną, tymczasowo aresztowaną, zatrzymaną lub z zaburzeniami psychicznymi, która zbiegła z miejsca prawnej izolacji, konwoju lub doprowadzenia,
  - c) poszukiwaną, o której mowa w art. 14 ust. 1 pkt 2 ustawy o Policji;
- 2) pościg – działania prowadzone na ustalonym lub prawdopodobnym kierunku ucieczki osoby ściganej, zmierzające do jej zatrzymania;
- 3) zorganizowane działania pościgowe – zespół przedsięwzięć związanych z prowadzeniem pościgu, prowadzonych w formie posterunku kontrolno-blokadowego, rozpoznania, działań blokadowych, działań kamuflowanych, patrolowania lub przeszukania terenu;

§ 3. W przypadku prowadzenia pościgu za dwiema lub więcej osobami ściganymi, należy w pierwszej kolejności dążyć do zatrzymania osoby ściganej, która:

- 1) swoim zachowaniem bezpośrednio zagraża życiu lub zdrowiu ludzkiemu;
- 2) posiada broń palną lub inne niebezpieczne narzędzia;
- 3) posiada przedmioty pochodzące z przestępstwa;
- 4) znajduje się najbliżej policjanta.

(...)

§ 5. Podjęcie pościgu następuje:

- 1) z inicjatywy policjanta, który:
  - a) widzi osobę ściganą,
  - b) uzyskał informację o prawdopodobnym kierunku ucieczki osoby ściganej,
  - c) bezpośrednio po zaistniałym zdarzeniu ustalił prawdopodobny kierunek ucieczki osoby ściganej;
- 2) na polecenie kierownika jednostki organizacyjnej Policji, wyznaczonego przez niego policjanta albo dyżurnego jednostki organizacyjnej Policji.

§ 6. Policjant prowadzący pościg powiadamia właściwego dyżurnego jednostki organizacyjnej Policji w szczególności o:

- 1) podjęciu pościgu i jego przyczynie;
- 2) danych umożliwiających identyfikację osoby ściganej;
- 3) środkach transportu i szybkości ich przemieszczania się, w przypadku gdy osoba ścigana z nich korzysta;
- 4) użyciu pojazdu służbowego, jako pojazdu uprzywilejowanego w ruchu drogowym;
- 5) kierunku ucieczki osoby ściganej i punktach orientacyjnych;
- 6) marce, rodzaju, kolorze, numerze rejestracyjnym pojazdu służbowego, a w przypadku pojazdu oznakowanego również o numerze taktycznym;
- 7) czynnościach zmierzających do zatrzymania osoby ściganej lub miejscu jej ukrycia.

§ 7. 1. Policjant odstępuje od podjęcia pościgu, a podjęty pościg przerywa w przypadku, gdy zachodzi konieczność udzielenia pomocy osobie, której życiu i zdrowiu zagraża bezpośrednio niebezpieczeństwo i gdy nie może spowodować udzielenia tej pomocy przez osoby trzecie.

2. O odstąpieniu od podjęcia pościgu lub przzerwaniu go policjant powiadamia dyżurnego jednostki organizacyjnej Policji właściwej dla miejsca odstąpienia od podjęcia pościgu lub przzerwania go, przekazując informacje umożliwiające podjęcie zorganizowanych działań pościgowych.

• **Zarządzenie nr 30 Komendanta Głównego Policji
z dnia 22 września 2017 r. w sprawie pełnienia służby na drogach
(Dz. Urz. KGP poz. 64)**

(...)

§ 11. 1. Policjant pełniący służbę na drodze jest obowiązany, w szczególności:

- 1) udzielać pomocy uczestnikom ruchu drogowego;
- 2) reagować na przestępstwa i wykroczenia;
- 3) wykonywać czynności na miejscach zdarzeń drogowych;
- 4) podejmować działania zmierzające do przywrócenia płynności ruchu drogowego;
- 5) okazywać na żądanie osoby kontrolowanej utrwalony obraz naruszenia lub wynik dokonanego pomiaru chyba, że z przyczyn technicznych jest to niemożliwe;
- 6) utrzymywać stałą łączność radiową lub telefoniczną z dyżurnym, w tym również w czasie przerwy;
- 7) zgłaszać przełożonemu uwagi i propozycje dotyczące przedsięwzięć niezbędnych do usprawnienia i poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym również w zakresie infrastruktury drogowej;
- 8) posiadać przy sobie i okazywać na żądanie osoby kontrolowanej uwierzytelnione kopie świadectw legalizacji lub wzorcowania wymagane dla wykorzystywanych przyrządów pomiarowych;
- 9) niezwłocznie poinformować dyżurnego o:
  - a) ujawnieniu kierującego, który jest w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu albo środka działającego podobnie do alkoholu, bądź wobec którego istnieje uzasadnione podejrzenie, że znajduje się w takim stanie,
  - b) asystowaniu, do najbliższego miejsca wypłaty lub wymiany środków pieniężnych, osobie obowiązanej do zapłaty mandatu karnego, wydawanego ukaranemu po uiszczeniu grzywny bezpośrednio funkcjonariuszowi, który ją nałożył.

(...)

§ 14. 1. W razie niezatrzymania się pojazdu do kontroli należy niezwłocznie powiadomić dyżurnego, przekazując informacje o pojeździe i znajdujących się w nim osobach oraz w miarę możliwości podjąć pościg.

2. Policjant prowadzący pościg stosuje przepisy w sprawie metod i form organizowania i prowadzenia przez Policję pościgów i zorganizowanych działań pościgowych.

§ 15. 1. Policjant asystujący przy czynnościach kontrolnych jest obowiązany ubezpieczać policjanta, który wykonuje te czynności.

2. Patrol może zatrzymać do kontroli w tym samym czasie tylko jeden pojazd, z wyjątkiem sytuacji, w której:
  - 1) kierujący innym pojazdem popełnił przestępstwo lub wykroczenie;
  - 2) otrzymał od przełożonego lub dyżurnego polecenie lub zgodę na skontrolowanie większej liczby pojazdów lub kierujących pojazdami;
  - 3) zachodzi potrzeba niezwłocznego podjęcia czynności kontrolnych wobec większej liczby pojazdów lub kierujących pojazdami.

§ 16. Decyzję o użyciu sygnałów uprzywilejowania pojazdu Policji podejmuje policjant pełniący służbę na drodze, zgodnie z przepisami ustawy – Prawo o ruchu drogowym.

- § 17. 1.** Procedurę usunięcia pojazdu realizuje się za pośrednictwem dyżurnego.
2. Jeżeli w pojeździe podlegającym usunięciu przewożona jest osoba albo wymagający dostarczenia do miejsca przeznaczenia w określonym czasie ładunek o szczególnych właściwościach, policjant niezwłocznie informuje o tym dyżurnego w celu uzgodnienia dalszego trybu postępowania.

2. Taktyka zatrzymania niebezpiecznej osoby poruszającej się pojazdem

---

Analizując przedstawione powyżej przepisy w zestawieniu z podstawowymi zasadami taktyki, należy zwrócić uwagę na współdziałanie patrolu dwuosobowego podczas zatrzymania osoby niebezpiecznej poruszającej się pojazdem. Współpraca pomiędzy funkcjonariuszami to najistotniejsza kwestia gwarantująca bezpieczeństwo podczas działań interwencyjnych.

Opisana w niniejszej publikacji sytuacja związana z zatrzymaniem osoby niebezpiecznej poruszającej się pojazdem została zademonstrowana na przykładzie umundurowanego patrolu funkcjonariuszy ogniwa patrolowo-interwencyjnego. Przedstawiono zdarzenie, w którym pojazd osoby podejrzanej stoi na parkingu przodem do ściany budynku. Takie usytuowanie powoduje, że interweniujący patrol, podjeżdżając pojazdem służbowym z tyłu pojazdu osoby zatrzymywanej, uniemożliwia jego odjazd. Oczywiście, podobny schemat postępowania można zastosować w innych sytuacjach, np. z wykorzystaniem zablokowania pojazdu osoby niebezpiecznej z przodu innym pojazdem służbowym lub przy wykorzystaniu naturalnych warunków ruchu drogowego, np. sygnalizacji świetlnej wstrzymującej ruch drogowy, zamkniętych zapór przed przejazdami kolejowymi, ograniczeń spowodowanych robotami drogowymi, zatorów drogowych („korków”). Czasami można posłużyć się podstępem, np. pozorowaną kontrolą drogową lub blokadą kamuflowaną. Bezpośrednio po zatrzymaniu pojazdu z osobą niebezpieczną wskazane jest uniemożliwienie kontynuowania jazdy poprzez zablokowanie tego pojazdu służbowym środkiem transportu, co należy zrobić w następujący sposób:

- 1) usytuować służbowy środek transportu tak, aby stanowił jednocześnie osłonę dla policjantów, tzw. tunel bezpieczeństwa;
- 2) włączyć w służbowym środku transportu sygnały świetlne pojazdu uprzywilejowanego, a sygnały dźwiękowe jedynie wtedy, gdy nie utrudni to komunikacji wzajemnej policjantów oraz porozumiewania się z osobami znajdującymi się w zatrzymanym pojeździe;
- 3) dalsze czynności związane z zatrzymaniem podejrzanych prowadzić przy włączonych i skierowanych na pojazd zatrzymywany światłach drogowych służbowego środka transportu, celem wykorzystania wobec podejrzanych efektu olśnienia, jeżeli nie stworzy to niebezpieczeństwa dla innych uczestników ruchu drogowego³.

W celu zachowania bezpieczeństwa osobistego czynności bezpośrednio (fizycznie) związane z zatrzymaniem podejrzanego policjanci wykonują w następującej kolejności:

- 1) wstępna własna identyfikacja poprzez okrzyk „Policja”;
- 2) wydanie krótkich zrozumiałych poleceń:
  - a) kierowcy pojazdu zatrzymywanego – wyłączenia silnika i wyjęcia kluczyków ze stacyjki oraz trzymania rąk na kierownicy lub uniesionych w górę albo opartych na przedniej względnie bocznej szybie;

---

³ Wytuczne nr 1 Komendanta Głównego Policji z dnia 20 kwietnia 2005 r. w sprawie ochrony bezpieczeństwa osobistego policjantów oraz osób postronnych podczas zatrzymywania osób poruszających się pojazdami, § 17 (Dz. Urz. KGP Nr 10, poz. 68).

- b) pasażerom pojazdu zatrzymywanego – położenia rąk na desce rozdzielczej albo oparcia na przedniej lub bocznej szybie;
- c) kierowcy i pasażerom pojazdu zatrzymywanego – opuszczenia pojazdu lub dynamiczne ich usunięcie z pojazdu ze wzajemną asekuracją;
- 3) założenie kajdanek, a następnie sprawdzenie, czy kierowca oraz pasażerowie pojazdu zatrzymywanego posiadają przy sobie broń lub inne niebezpieczne przedmioty mogące służyć do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia albo przedmioty mogące stanowić dowody w postępowaniu lub podlegające przepadkowi;
- 4) sprawdzenie wnętrza pojazdu, zwłaszcza zawartości bagażnika, w celu ewentualnego odnalezienia broni lub przedmiotów albo też podejrzanych osób, które ze względu na konstrukcję dzielonych i składanych tylnych siedzeń mogły szybko i niepostrzeżenie przedostać się z przedziału osobowego do bagażnika;
- 5) wylegitymowanie (sprawdzenie tożsamości) osoby zatrzymywanej i przemieszczenie w miejsce niestwarzające zagrożenia w ruchu drogowym;
- 6) ostateczna własna identyfikacja poprzez podanie stopnia policyjnego, imienia i nazwiska oraz okazanie legitymacji służbowej, w przypadku policjanta nieumundurowanego bez wezwania, w przypadku policjanta umundurowanego zaś wyłącznie na żądanie osoby zatrzymywanej;
- 7) poinformowanie osoby zatrzymywanej o zatrzymaniu oraz uprzedzenie o obowiązku podporządkowania się wydawanym poleceniom, a także o możliwości użycia środków przymusu bezpośredniego w przypadku niepodporządkowania się wydanym poleceniom⁴.

---

⁴ Tamże, § 18.

Fot. 1. Zablokowanie możliwości odjazdu pojazdu osoby zatrzymywanej poprzez ustawienie pojazdu służbowego z tyłu, natomiast z przodu pojazd jest zablokowany ścianą budynku.

Fot. 2. Funkcjonariusze przygotowują broń do ewentualnego użycia.

Fot. 3. Równoległe podejście policjantów do pojazdu osoby podejrzanej.

Fot. 4. Podchodząc, policjanci uważnie obserwują wnętrze pojazdu i zachowanie przebywającej w nim osoby.

Fot. 5. Uderzeniem w dach pojazdu funkcjonariusz skupia uwagę kierowcy na sobie i podporządkowuje go wydawanym poleceniom.

Fot. 6. Polecenia wydawane przez policjanta stojącego bliżej kierowcy: „Policja”, „Trzymaj ręce na kierownicy”.

Fot. 7. Policjant wydaje polecenie – „Powoli wyłącz silnik”.

Fot. 8. Policjant wydaje polecenie – „Połóż kluczyki na podsybiu (jeżeli są)”, „Odepnij pasy”.

Fot. 9. Ubezpieczający policjant przechodzi na stronę kierowcy.
Pamiętaj: przejście przed pojazdem jest możliwe dopiero po wyłączeniu silnika.

Fot. 10. Ustawienie funkcjonariuszy przed usunięciem podejrzanego z pojazdu. Zwróć uwagę na ustawienie lewej stopy policjanta asekurującego na środku koła (uniknięcie najechania w razie toczenia się pojazdu).

Fot. 11. Przed otwarciem drzwi policjant usuwający kierowcę chowa broń do kabury, aby mieć ręce gotowe do szybkiego chwytu zatrzymanego.

Fot. 12. Mocny chwyt obręcz za rękę zatrzymanego.

Fot. 13. Zablokowanie ręki kierowcy poprzez dźwignię łokciową wykonaną na słupku drzwiowym.

Fot. 14. Dalszy etap dźwigni łokciowej. Ucisk na łokieć jest wykonywany przedramieniem policjanta.

Fot. 15. Dźwignia jest kontynuowana aż do położenia zatrzymanego na ziemi.

Fot. 16. Zablokowanie ręki zatrzymanego w celu założenia kajdanek.

Fot. 17. Podczas zakładania kajdanek policjant asekurujący ma broń wymierzoną w nogi zatrzymanego.

Fot. 18. Po założeniu kajdanek kajdankujący policjant sprawdza okolicę pasa pod kątem posiadania niebezpiecznych przedmiotów, a policjant asekurujący z bronią trzymaną w pozycji „gotów” obserwuje otoczenie.

Fot. 19. Sprawdzenie wnętrza bagażnika pod kątem ewentualnego przebywania tam osoby. Dla bezpieczeństwa jeden z policjantów ustawiony jest za kołem i silnikiem radiowozu, a drugi z boku bagażnika. Przed podniesieniem klapy otwierający policjant daje sygnał partnerowi, aby sprawdzić jego gotowość.

Fot. 20. Obaj funkcjonariusze trzymają broń skierowaną w stronę otwieranego bagażnika.

Fot. 21. Podejście do otwartego bagażnika i dokładne sprawdzenie.

Fot. 22. Funkcjonariusz sprawdza, czy zatrzymywana osoba posiada przy sobie broń lub inne niebezpieczne przedmioty mogące służyć do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia albo przedmioty mogące stanowić dowody w postępowaniu lub podlegające przypadkowi (§ 8 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 września 2015 r. w sprawie postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów).

Fot. 23. Sprawdzenie wnętrza pojazdu w celu ewentualnego odnalezienia broni lub innych niebezpiecznych przedmiotów.

Fot. 24. Podniesienie zatrzymanego z odpowiednim chwytem za ramię i kark.

Fot. 25. Założenie chwytu transportowego celem przeprowadzenia zatrzymanego do radiowozu.

Fot. 26. Chwyt w postaci dźwigni łokciowo-barkowej ma uniemożliwić stawianie oporu przez zatrzymanego lub próbę ucieczki.

Fot. 27. Asekurujący funkcjonariusz idzie jako pierwszy i toruje drogę do radiowozu.

Fot. 28. Funkcjonariusz asekurujący ma za zadanie otwarcie i przytrzymanie drzwi radiowozu.

Fot. 29. Zatrzymany zostaje obrócony tak, aby wsiadać tyłem z jednoczesną asekuracją głowy. Zajmuje miejsce z tyłu po prawej stronie radiowozu.

Fot. 28. Jeden z policjantów zajmuje miejsce obok zatrzymanego. Policjant kierujący radiowozem do tego momentu obserwuje zatrzymanego, a następnie wsiada za kierownicę. Policjanci odjeżdżają z zatrzymanym do jednostki Policji.

Przy wykonywaniu czynności związanych z zatrzymywaniem podejrzanych poruszających się pojazdami należy w szczególności:

- 1) przestrzegać podziału policjantów wyznaczonych do realizacji na dokonujących czynności bezpośredniego (fizycznego) zatrzymania podejrzanych i na asekurujących te czynności;
- 2) nieprzerwanie obserwować wewnątrz pojazdu zatrzymywanego i osoby znajdujące się w tym pojeździe i dążyć do jak najszybszego obezwładnienia osób podlegających zatrzymaniu oraz zachowujących się w sposób niebezpieczny, poprzez zastosowanie środków przymusu bezpośredniego odpowiednich do okoliczności faktycznych;
- 3) wydawać polecenia nakazujące określone zachowanie się w sposób jednoznaczny i stanowczy;
- 4) podchodzić do pojazdu zatrzymywanego ostrożnie, zawsze z tyłu lub z boku, co utrudnia obserwację osobom znajdującym się w pojeździe oraz chroni policjanta przed uderzeniem nagle otwartymi drzwiami lub potrąceniem w razie gwałtownego ruszenia pojazdu z miejsca zatrzymania;
- 5) unikać przemieszczania się pomiędzy pojazdem zatrzymanym a służbowym środkiem transportu albo inną przeszkodą;
- 6) uzyskiwać efekt zaskoczenia poprzez odwracanie uwagi osób znajdujących się w pojeździe, np. poprzez uderzanie dłonią w dach pojazdu;
- 7) uwzględniać warunki psychofizyczne osób zatrzymywanych (płeć, wiek, budowa ciała, stan emocjonalny, pozostawanie pod wpływem alkoholu lub narkotyków)⁵.

⁵ Tamże, § 22.

Akty prawne

- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1600, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lipca 2008 r. w sprawie kontroli ruchu drogowego (Dz. U. Nr 132, poz. 841).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 września 2015 r. w sprawie postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów (Dz. U. poz. 1565).
- Zarządzenie nr 30 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 września 2017 r. w sprawie pełnienia służby na drogach (Dz. Urz. KGP poz. 64).
- Zarządzenie nr 45 Komendanta Głównego Policji z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie organizowania i prowadzenia przez Policję działań pościgowych (Dz. Urz. KGP poz. 75).
- Wytyczne nr 1 Komendanta Głównego Policji z dnia 20 kwietnia 2005 r. w sprawie ochrony bezpieczeństwa osobistego policjantów oraz osób postronnych podczas zatrzymywania osób poruszających się pojazdami (Dz. Urz. KGP Nr 10, poz. 68).